

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quod remedium adhibendum est ad vitanda peccata leuia significata per
lignum. Cap. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

perpetuum credidisse.]

Hæc ad nonnullam expositionem loci Pauli, quem totum citauimus, dicta sunt, nunc ad nostrum propositum, quid duo illa ternaria auri, argenti, lapidum pretiosorum; & ligni, fœni, & stipulæ significant, videamus. Et quidem primus ternarius designat triplicem fructum terræ bonæ, ut ait Origenes, trigelimum, sexagesimum, & centesimum. Vel, ut idem autumat, significat triplicem gradum studiosorum actionum, quarum qualibet incipit in bona cogitatione, procedit in discreto ac prudenti verbo, ac tandem consummatur in opere. Aut tandem indicat, ut nos opinamur, aurum, charitatis opera, quæ auro comparantur, argentum, misericordiæ subsidia, quæ opum distributione complentur; lapides pretiosi, omnia alia virtutum studia, quæ nos in oculis Dei & Angelorum exornant. At secundus ternarius significat tria genera peccatorum leuium, quæ intra suum gradum maiora, media, & leuissima vocari possunt. Quod docet Cyrillus sic scribens: In quo manifestè ostenditur esse quædam peccata ita leuia, ut stipulæ comparantur: cui vtrique ignis illatus diu non potest immorari. Alia verò fœno esse similia, quæ & ipsa non difficulter ignis absumat, verum aliquanto tardius quàm stipulis immoretur. Alia verò esse, quæ lignis conferantur, in quibus pro qualitate criminum diuturnum & grande pabulum ignis inueniat. Ita ergo vnumquodque peccatum pro qualitate, vel quantitate sui, pœnarum iusta perfoluit. Nunc nos quæ sint maiora, quæ media, & quæ minima, videamus.

Maiora peccata sunt intra latitudinem venialium, quæ ex genere quidem suo mortalia sunt, sed ob carentiam pleni & deliberati consensus, aut ob materiæ exiguitatem, venialia redduntur. Huiusmodi sunt, cogitatio impudica, & appetitus vindictæ, cui negligenter obstinimus, non tamen in eum plene consentimus; detractio proximi de re non multi momenti: irrisio illius, qui ob imperitiam in aliquo defecit; ablatio alicuius rei modici valoris ad cœnobium pertinentis, sine obtenta prælati facultate; & alia similia. Hæc autem merito lignis comparantur, quia crassiora sunt, & aliquando à lethali peccato non admodum distita, quæ diutino tempore, & acerbissima vltione, si in hac vita non conuenienti dolore, & satisfactione purgentur, ignis ille purgatorij consumer. Ecce ligna domus leprose, id est, animæ pristinis vitiiis affecta, quæ ligna mittenda sunt extra ciuitatem, ne paulatim omnia contaminent. Ecce ligna non integra, sed à locusta corrofa, hoc est, dæmonum moribus scædata, quæ non fructibus ferendis, sed igni succendendo deseruiunt. Ecce ligna imputribilia, quæ faber ad conficiendum idolum elegit, corrofa quidem quantum ad ferendum fructum, quia merito carent, sed imputribilia quantum ad pœnam, quia multo tempore in igne durabunt, ex quibus faber, si citò non resiliamus, idolum iniquitatis, & criminis lethalis, efficiet. Qui admittunt ista peccata, superædificant ligna, quorum causa magnum detrimentum patientur, & satis longam pœnam sustinebunt.

Media peccata sunt, quæ ex genere quidem venialia censentur, sed scienter, & ex industria, & quasi ex malitia, committuntur. Ad quod genus pertinent officiosa mendacia, otiosi sermones, scurrilitates, cachinnationes, curiositates audiendi aut legendi vana, adulationes prælatorum, aut maiorum, ambitiones, & alia innumerabilia, in quæ heu satis frequenter nos ipsos coniciimus. Et hæc dicuntur fœno similia, quoniam sicut fœnum, non quantum ligna, in

A igne durabunt, sed longo etiam tempore in pœna manebunt. Fœnum, inuentorium est pabulum, & hæc peccata sunt alimenta imperfectorum, & hominum insipientium, qui aurum, & argentum, & pretiosos lapides meritorum proterunt, & huiusmodi vilitatibus animam pascere non erubescunt. Ecce [fœnum rectorum, quod priusquam euellatur, exaruit:] nam licet ad momentū nos aliqua imagine voluptatis oblectet, tamen statim euanescit, & animam inquietam, aridam, & tristem derelinquit. Verè fœnum, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, quia post modicum tempus, igne purgante, nisi hic peniteamus, consumetur. Nam qui parant ista peccata, superædificant fœnum, cui ignis applicitus non leuem flammam suscitabit.

B Leuissima peccata sunt, quæ non inuerecundia, aut procacitas parit, sicut proximè dicta, sed infirmitas humana, bonam voluntatem habens perfectè viuendi, sæpe non potens se omnino continere, committit. Huius autem generis peccatorum sunt, modica in oratione, in psalmodia, aut in Missæ celebratione distractio, quam in quietudo naturalis humanæ mentis inuexit, motus alicuius vanitatis, qui ex operibus bonis, aut ex laudibus ob recta gesta delatis, irrepit; affectus nonnullius vanæ complacentiæ, quem ex feruore, & diuinis donis proprius amor nobis non cogitantibus suscitauit: aliquis immoderatus rigor ex bono zelo procedens, aut nimia mansuetudo in reprehendendo ex naturæ suauitate dimanans, quæ prælatus vitia subditorum correxit, nonnulla tristitia, & anxietas, cui subditus in rebus sibi ab obedientia demandatis succubuit; modicus excessus, aut defectus necessarij alimentij, quem aut mollis remissio animi intulit, aut indiscretus feror decurtauit: & alia innumerabilia, quæ nostram ignorantiam in rebus spiritualibus omnino prætereunt. Ista stipulæ assimilantur, quoniam facillimè purgantur. Et sicut palea citissimè à vento rapitur, & leui flatu in varia dispergitur, & tenui flamma consumitur: ita peccata hæc, quæ multum habent infirmitatis, parum autem voluntatis, si hinc non purgati discedimus, citò in purgatorio punientur. Et ob id, qui in illa cadunt, dicuntur superædificare stipulam, & salui erunt, non tamen sine vlla lesione, quia salutem accipient quasi per ignem. Diximus quid significent

D lignum, fœnum, & stipula, & ad quæ leuia peccata, sine præiudicio commodius sententiam applicari possunt; nunc remedia ad hæc peccata vitanda quæramus.

Quod remedium adhibendum est ad vitanda peccata leuia significata per lignum.

C A P. XVI.

PRIOra igitur peccata, quæ cum ligno contulimus, in suo genere leniorum, grauiora sunt, & periculosiora: quare maiori cura & diligentia curanda, ne aliquando ita crescant, ut ad liberatum consensum deuoluta, aut ad notabilem materiam erumpentia, lethalia facta, non iam solum grauent, sed demergant. Quibus ut medicamentum conueniens assignemus, aliquem hoc genere peccatorum ægrotum audiamus. Dicit enim aliquis, qui attentè superiora legit, & qualitatem suæ mentis adnerit: Fateor, patet, me huiusmodi peccatis

Origen.
hom. 6. in
Exodum.

Cyrrill. li.
14. in Le-
uiticum
post me-
dium.

Leuit. 14.
45.
Exod. 10. 5.

Isai. 40.
20.

Psal. 128.
11. 6.

Mat. 6.
30.

catis saepe sordere, & non leuiter daemone impulsibus impugari. Iam enim omnis impudicitia cogitationibus pulsor, iam ira & vindicta desiderii impetor, iam appetitu plura possidendi discrucior, iam ambitione, & concupiscentia dominandi dilaceror: & quamuis penitus non expugnor, at non perfecte resisto, sed non contemnendis vulneribus quotidie percuti ac vulnerari me sentio: quam ratione deinceps me defendam, ac in huiusmodi occasionebus victor existam? Harum aegrotationum medicina non facilis, nec breuis est, sed difficilis, & proluxa satis, at omnino necessaria, sine qua, audeo dicere, nulla mens eas perfecte depellet. Ea autem est, vitia radicibus extirpare, & quod in nobis eorum superfuit, diligenter euellere. Nam ex pristina saeculi conuersatione remanserunt in nobis vitia saecularia luxuriae, indignationis, ambitionis, auariciae, & reliqua similia, quae licet fuerint adhuc vitae spiritualis studio compressa, & quoad ramos eorum, id est, quoad pessimos & lethales actus, euulsa, non tamen radicibus extirpata; quare radix in praecordis latens, vel (vt clarius loquamur) vitia ipsa mentibus insidentia, quacunque oblata occasione suppullulant. Aduersus vitia igitur acriter pugnandum est, vt victa atque prostata nos non inquietent, nec leuem victoriam de mente reportent. Genus enim quoddam victoriae est in his rebus non diligenter agere, & licet non occidamur, saltem leui peccato vulnerari.

Consideremus itaque peccata ista spinas esse ac tribulos, quae maledicta cordis nostri terra progerminat: & sicut ad tollendas spinas, ita vt amplius non germinet, non satis est eas praecidere, sed omnino necessarium radicibus euellere; ita ad superandos istos luxuriae, & praeu cupiditatis motus, non sufficit insurgentibus bellis obistere, sed causam ac radicem belli, id est, vitium, extirpare. Quo euulso id profecto consequemur non vt nunquam tentemur, sed vt rariis & mitibus tentemur, id est, vt licet praeu motus insurgat, nos tamen non trahat, non liget, non capiat, & nec leui vulnere feriat. Quanti vero momenti sit vitia omnino conuellere, & vsque ad fundamentum exinanire, exponit optimè Dorotheus, cuius haec sunt verba: Oportet agricolam, qui villam suam optimè purgare voluerit, primum quidem radicibus herbas euellere. Nisi enim ita fecerit, & summitatem tantum absciderit, denuo pullulabunt. Id ipsum in anima est. Opus nobis est, affectionem omnem pristini hominis, ac malos saeculi mores à nobis amputare. Quas sane radices nisi quisque extirpauerit, necesse erit iterum spinas erumpere, & excrescere. Haec ille multis omissis, quae satis indicant hanc esse peccatorum istorum efficacissimam medicinam. Dum enim hostes intra mœnia sunt, non solum non potest esse pax, verum nec vera securitas, qui si non ciuitatem ceperint, nec rationem illigauerint, at absque vulnere manere non sinent. Quare Dominus dum vult animam ad perfectam virtutem extollere, monstra in ea vitiorum excindit, & bestias ipsas immanes interficit, quorum pusilli etiam partus animae puritatem commaculant. Facitque illud Ecclesiastici: Radices gentium superbarum arefecit Deus, & plantauit humiles ex ipsis gentibus. Terras gentium euertit Dominus, & perdidit eas vsque ad fundamentum, arefecit ex ipsis & disperdidit eos, & cessare fecit memoriam eorum à terra. Si enim haec ex littera ad spiritum efferamus, aperte videbimus, in illis, quos Dominus tenere amat, superbos, id est, vitiosos mores, vsque ad radicem esse consumptos, & pro illis virtutes perfectas

A esse genitas: & terras, quae spinas germinabant, id est, praeu consuetudines, vsque ad fundamentum esse dissipatas, & virtutum victoria penitus esse deletas. Id autem fit, vt anima Deo dilecta in haec peccata non cadat, nec suam pulchritudinem leui macula pristinae conuersationis inficiat. Daemone quidem, quem Dominus in Iob nomine Behemoth significauit; omnes mortales aliquod tributum exsolunt. [Huic enim montes, herbas ferunt, & omnes bestiae agri ludent ibi.] Nam si montium nomine, vt saepe in Scriptura contingit, iusti, & bestiarum appellatione iniqui & peccatores significantur, quis non videat, bestias daemone ludere, dum illum suis flagitiis oblectant, & iustos, pro dolor, herbas offerre, dum his saltem peccatis leuibus, quae manant ex impugnatione vitiorum, ipsum vtunque sustentant? Mons ergo, id est, iustus, qui cupit non offerre diabolo huiusmodi pabula, radices herbarum, id est, vitia, ex quibus casus isti manant, excindat. Nam his omnino destructis non erit difficile herbarum pabulum auferre, id est, notabilia ista & crassiora peccata deuiare.

Sunt etiam peccata haec velut riuii amarissimi ex impuro fonte manantes, quos sola obturatio, & omnimoda deletio fontis impedit. Dicamus enim de anima iusta, quae necdum in se vitia, & saeculares mores extinxit, quod dictum est Eliseo à vitis Ierico: Ecce habitatio ciuitatis huius optima est, sicut tu ipse Domine perspicias, sed aquae pessimae sunt, & terra sterilis. Ita profus talis anima vitii iusti, habitatio est summi Dei, nam illam per gratiam inhabitat: aquae pessimae sunt, id est, quarundam actionum riuii, quae ex vitiorum antiquorum fonte promanant. Terra etiam sterilis est, quia cor his aquis amarissimis irrigatum, virtutum fructus plurimos atque perfectos terre non potest. Cor namque adhuc nonnulla ambitione distentum, & impudicis cogitationibus inquinatum, & similibus miseris affectum, quibus si non omnino, at leuquantulum subiicit, quomodo poterit suauissimos, ac omnino perfectos fructus virtutis afferre? Sanentur ergo aquae, & remedium salubritatis non alibi quam in fonte ponatur. Denique segressus Eliseus ad fontem aquarum, misit in illum sal, & ait: Haec dicit Dominus: Sanaui aquas has, & non erit ultra in eis mors, neque sterilitas. Mittamus & nos in fontem horum peccatorum, id est, in vitia, ex quibus pullulant, mortificationis sal, quod ipsa penitus exsecet, atque consumat, vt pro amaris aquis, fluente dulcissima, nempe virtutum actus erumpant. Sapienter quidem Cassianus, de satisfactionis indicio loquens, quo possimus vtique cognoscere nos pro praeteritis peccatis satisfecisse, illud esse putat, si affectus & motus mortificentur, qui nos in saeculari, aut tepida vita ad peccata traxerunt. Quod, ait, nullus obtinere posse se credat, qui non prius ipsas causas, atque materias, pro quibus in illa prolapsus est crimina, omni spiritus seruore succiderit, vt, verbi gratia: si in fornicationem, vel adulterium perniciosam foeminarum familiaritate collapsus est, summa festinatione, etiam ipsum carum deuitet aspectum: Et quibusdam aliis exemplis interpositis, haec subiicit. Et ita vt vnumquodque peccatum possit extinguere, causa, atque occasio per quam, vel ob quam est admissum, debet prius amputari. Aduersus ergo vitia validè pugnandum est, & consiliarij isti iniquitatis à nostro latere dimouendi, aut potius à nostro corde separandi, ne iniquis suasionibus ad antiqua peccata nos incitare moliantur. Quandiū enim apud nos sunt, ad magna flagitia incitare non cessant, quorum importu-

Iob. 40.
n. 10.
Iob. 40.
n. 15.

4. reg. 2.
19.

n. 21.

Cassia.
coll. 20.
c. 10.

nitatis

Dorotheus.
doctr. 12.

Eccles. 10.
18. 19.
20.

Ecl. 37.
7.

nitatis in mente imbecilla saltem illicitos motus, & nonnullos paruulos casus elicit, si iam non plenum ac deliberatum consensum extorquet. Noli consiliari, inquit Ecclesiasticus, cum eo qui tibi insidiatur, & à zelantibus te, absconde consilium.] Et quoniam magis nobis insidiantur quam vitia, quorum hoc vnum officium est ad peccata pertrahere, quæ nobis gehennæ ac damnationis ianuas aperiant? Et quoniam vehementius nos odio prosequuntur, quam mali mores, quos in prophana conuersatione nobis amicos asciumus, & ipsi inimico animo in nostram perniciem excidiumque conspirant? Non igitur audiendi sunt, nec eorum consilium admittendum; quod solum nostrum malum ac calamitatem intendit. At quis poterit praua vitiorum consilia declinare, præsertim cum statim sequatur: Omnis consiliarius prodit] id est, exultat, & laudat [consilium] suum, & facile est malis laudatis assentiri, in quæ natura ipsa corrupta propendet? Certè ab his consiliis declinabit, qui vitia loquentia, & malum laudantia diligenter expulerit. Sed dum ipsa in corde manent, & dulci syrenarum cantu ad malum alliciunt, nullo negotio decipiuntur, & si non ad mortem, saltem ad infirmitatem, & ad deformitatem fœdabimur.

Ecl. 37.
8.

Peccata denique leuia huius generis sunt velut inualerudines corporis ex noxij humoris abundantia procedentes, quas peritus medicus non iudicat se posse alia ratione quam pessimi humoris expulsionione curare. Et anima suas inualerudines habet, quæ non aliæ sunt quam ista peccata ad genus superbiæ, inuidentiæ, luxuriæ, & iniustitiæ pertinentia, quibus si non moritur, quia nondum ad deliberatum consensum pertrahitur, at satis miseranter ægotat. Quarum sanitate sanctus David forsitan postulabat, cum dicebat ad Dominum: Miserere mei Domine, quoniam iniquus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: sed tu Domine vsque quò?] Iam non mortis euasione deposit, quam vera conuersione, & adulterij detestatione, depulerat, sed infirmitatis curationem efflagitat, quæ ceu reliquæ prioris & maioris mali in corde permanserat. Misericordiam cupit, quia in magna miseria est, nempe in infirmitate animæ, qua post mortem animæ nulla maior aut detestabilior inuenitur. Sanitatem petit, ab his nempe ægritudinibus, quoniam virtutes iam adeptas, & simul cum gratiæ viribus infusas, videt his morbis à sua tranquillitate deici, & assiduo bello atque impugnatione turbati. In quietudinem etiam animæ conturbetur, quia isti dolores, & isti motus impuri eam vndique versant, & quietem ac serenitatem habere non sinunt. Tandem illis verbis: Sed tu Domine vsque quò?] tamquam de curationis dilatione conqueritur. Nam quis non intelligat, vt Augustinus ait, significari animam luctantem cum morbis suis; diu autem dilatam à medico, vt ei persuaderetur in quæ mala se peccando præcipitauerit?] Harum igitur inualerudinum spiritualium causæ, noxij humores sunt, quos anima, non iam in corpore sed in semetipsa longa peccandi consuetudine congregauit. Quid enim prohibet noxiis humoribus vitia intelligere, quæ animam grauant, quæ à debita temperie deiciunt, quæ infirmitates procreant, scilicet casus istos vsque ad Dei contemptum non procedentes, quæ mortem miseræ animæ machinantur? Profectò parum inter noxios humores, & noxios mores nominum coagmentatione distat, vt videamus, non inuisè malis humoribus mores prauos, aut vitia designari. Et forsitan ob id fœdus humor in Leuitico

Psal. 6. 3.
4.

Aug. ibi.

Leuit. 15.
3.

A carni adhaerens, immundi hominis censetur indicium, vt nos intelligamus, fœdos istos humores, id est, malos mores animæ adhaerentes, ac vires eius occupantes, eam immundam facere, atque à virtutis pulchritudine dimouere. Iam si volumus ex infirmitatibus conualescere, necesse est, malos animæ humores, id est, vitia, & mores distortos, euacuare. Sicut enim ridiculus esset medicus, qui volens brachium paralyti dissolutum curare, illi tantum medicamentum apponeret, & eam cerebri partem ex qua nerui originem ducunt, incuratam relinqueret: nam, & hæc prius & diligentius curanda est, ex qua illa praua brachij affectio procedit: neruis autem bene dispositis facile pars affecta ad priorem sensum ac motum redibit: Ita profus imperitia est spiritualis viri, si solum curet à præsentī casu se erigere, & negligat causam morborum, nempe vitium, reserare. Fartor ego libenter, quòd si vnum aut plura peccata huius generis admisisit, ea congrua detestatione lauas, & confessionis sacramento ritè suscepto detergis. At si vitium intus in corde latens non extirpes, statim in eadem peccata, aut peiora prolaberis, & nunquam desideratam puritatem obtinebis. Eaque Ecclesiastici sententia notaberis: Qui baptizatur à mortuo, & iterum tangit eum, quid proficit lauatio illius? sic homo, qui ieiunat in peccatis suis: & iterum eadem faciens, quid proficit humiliando se? Orationem illius quis exaudiet?] Mortuum enim tangere nunc fit, vitium, quod nos ad mortem trahere nititur, non per deliberatum consensum amplecti, sed aliquo leui peccato contingere. Sed quid proficit ab hoc te contactu lauari, si iterum statim tangis, & eadem negligentia, qua antea, eadem peccata sine vlla emendatione committis: Certè parum proficies. Licet enim præsentia peccata debita detestatione diluas, nūquam tamen te in futurum emendans, & per multos annos eadem repetens, atque committens, nihil omnino in ea, quam cupis, mentis puritate proficies.

B

C

D

E

Sed quomodo vitia vincenda sunt, & de terra cordis nostri radicibus euellenda? Huic quæstioni sequens huius libri tractatio de vitiorum extinctione satisfaciet. Interim tamen dicamus, vitia assiduis & feruidis orationibus, occasione fuga, ipse in Domino collocata, ac diffidentia sui ipsius, & contrariis virtutum actionibus profigari. De quo postremo instrumento hæc dicit Baillius, instruens spirituale magistram, quam ratione debeat vitia subditorum curare. Veluti, inquit, iracundia aliquis elatus est aduersus æquum fratrem: Hunc ille pro magnitudine delicti, sibi conciliare cogit, ac ministrare. Siquidem hæc huiusmodi ad humilitatem exercitatio iracundiæ veluti neruos elidit, quando animi elatio illa est, quæ iracundiam plerumque in nobis ingenerat. Alieno tempore cibum assumpsit: Ad multam diem ieiunus permanet. Inter vesendum se immodestè gessisse animaduersus est, & indecorè? Ieiunus ipse accumbentes, ac cibum cum decore capientes ceteros spectare cogit. Hoc enim modo, & abstinentia ille castigabitur, & quod in huiusmodi rebus par est, decorum discet retinere. Verbum emisit otiosum? Contumeliam in proximum? Mendacium, aut aliud quippiam de iis quæ minùs licent? Inedia ventris, ac silentio plectitor.] Quæ sanctus hic pater, ac egregius religiosorum doctor, circa minora vitia faciendum præcepit, in maioribus omnino seruandum est; quorum quia victoria est difficilior, ideo pugna aduersus ea oportet vt sit diligentior, quæ multiplicatione, ac feruore studioforum actuum vitium extenuet, ac tandem omnino

Ecl. 34.
30. 21.Baill. reg.
sub. de
spu. in-
terr. 15.

prostrat. Quo prostrato mirum erit & inexpectis incredibile, quam liberum iustus vir semetipsum ab his casibus & notabilibus peccatis sentiet. At credibile fati erit illis, qui abundantissima Dei gratia suffulti acriter aduersus vitia secularis vitæ bella gesserunt. Nam illis è corde depulsi, & ab antiqua sede deturbatis, nequaquam prauos motus cient, nec bella mouebunt, nec vires animæ ad defectionem suscitabunt. Et fiet pax (ò anima,) in virtute tua, & abundantia in turribus tuis. Quia propter virtutem ac fortitudinem, qua aduersus vitia pugnaui, magnam pacem ab inordinatis motibus consequeris, & in turribus tuis, hoc est, in intellectu, & affectu, abundantia lucis & consolationis cumulaberis.

psal. 121.
7.

De remedijs ad vitanda leuia peccata significata per fennum.

CAPVT XVII.

PECCATA illa leuia, quæ, quoniam leuia, scienter & quasi ex industria committuntur, diximus, fœno, Pauli auctoritate signari: quæ licet non ardebunt vt ligna, tamen non facile igne purgante consumuntur, si hinc condigna satisfactione non purgata decedant. Sunt enim aliqui Domini beneficio, & quidem maximo, impugnatione præteritorum peccatorum exempti, qui iam magna vitia prostrauerunt, & rarissime, ac non vehemeter carnis stimulis, & ambitionis facibus impugnantur; qui tamen huic tanto beneficio sui creatoris ingrati, scienter & data opera leuia peccata committere, vt exempli gratia, mendacium officiosum, aut verbum otiosum proferre, non timent. Cuius mali radicem ego sanè puto rationalem esse animæ partem ignorantia ac cæcitate vitiatam, nescientemque, scienter & ex industria peccantis inuerecundiam ponderare. Quare ad hanc radicem medicamentum applicandum est, vt isti ægritudini medeamur. Docendaque humana ratio quid debeat de huiusmodi peccatis sentire, ne ea tam sine sensu timoris admittat.

Hæc sanè peccata à Deo interdicta sunt, eiusque sanctissima lege prohibita, quo non solum magna mala fieri vetuit, sed minima quoque peccata vitari præcipit. Expendamus serid quicquid præcipit, quis leuibis etiam peccatis offenditur, & nisi forte stultissimi, nimis ea patrare timebimus. Præcipit is, qui Deus est, qui summè sapiens, bonus, & potens, qui omnium suorum attributorum infinitate perfectus. Præcipit is, qui fons est omnium bonorum, & singulis momentis beneficia sua in nobis immensa quadam liberalitate multiplicat. Præcipit is, cui Angeli seruiunt, cui omnes creaturæ rationis expertes ad nutum famulantur, & prius esse desinent quam in minimo ab eius voluntate desciscant. Sed omitamus ista: præcipit is, qui Dominus, & herus noster est, cuius imperio nos in baptismo mancipauimus, cuius iussis nos per vitæ spiritualis professionem addiximus. Ponderemus hoc solum, & tantam in quouis leui peccato fœditatem reperiemus, vt ipsum consultò & ex industria perpetrare quasi in immensum nos pudeat. Demus nunc regem potentissimum cuidam aulico præcepisse, ne villo modo gemmam in quodam repositoio regis custoditam attingeret: duobus modis potuit iste principis mandatum præterire. Primo quidem, quia imposuisset sibi iussionis oblitus, & appetitu curiositatis incitatus, & victus, gemmam illam aspexit, & manibus contrectauit. In hoc non

A magnum peccatum est: aulicus ille apud regem non nullam excusationem habet, quòd eius præceptum memoria excidit, & gemma pulchritudo eum prohibitionis oblitum ad contrectandum allexit. Secundo verò, potest ita gemmam attingere, vt in eodem momento, quo sibi à rege præceptum imponitur, respondeat: Obedire nolo: & manum extendens ipso rege teste & pœnam intentante, gemmam illam contingat. In isto facto tanta est illius famuli inuerecunda procacitas, tam inaudita atque insignis audacia, vt nullum inter aulicos terreni regis inuenias, qui magno etiam sibi præmio proposito tale audeat attemptare. Et tu audebis, ò religiose, ò vir Deo consecrate, hac ratione Dei & Domini dominorum mandatum effringere? Ipse enim dicit: Ne verbum otiosum proferas; & comminationem adicit: Quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij. Ipse dicit: Nolite mentiri inuicem. Ipse non tantum dixit, sed & nunc in hoc momento tibi dicit, siquidem antiquum præceptum in memoriam reuocat, & ne mentiaris, aut ne verbum otiosum dicas, speciali instinctu animum pulsat: & tu, eo nunc prohibente, & in conspectu eius aut mentiri, aut otiosi audes, & si non verbo, at facto ipso, quod detestabilius est, te nolle obedire profiteris, quomodo tam insignem inuerecundiam & oscitantiam non times? At respondes: leue admodum est quod facio, parum, & quasi nullius momenti, quod aduersus legem admitto. Fateor libenter, sed eo ipso, tu quodammodo es peior & damnabilior, qui in re tam facili, à qua posses nulla difficultate abstinere, Domino nunc præcipienti non obedias, & data opera eius iussui ac voluntati resistas. Parum est, & nullius fere momenti quod facis, sed Deus non est paruus, immo infinite magnus, qui vetat, & non debuisses magno Deo, præsertim ob res minimas, te ipsum opponere, & eius voluntati reluctari.

C Consideratio hæc tanti momenti Bernardo visa est, vt propter illam istorum peccatorum malitiam exaggeret, eamque impœnitentiam, & peccatum in Spiritum sanctum esse proclamet. Discite, inquit, ex hoc fratres, iusti iudicem Deum, non modò quid fiat, sed & quo animo fiat, considerate: & caute deinceps ne quis parua reputer, quamlibet parua scienter delinquere cõuincatur. Nemo dicat in corde suo: Leuia sunt ista, non curo corrigere, nõ est magnum si in his maneam venialibus minimisque peccatis. Hæc est enim, dilectissimi, impœnitentia. hæc blasphemia in Spiritu sanctu, blasphemia irremissibilis. Vocatur hæc peccata à patre sanctissimo blasphemia irremissibilis, non quia Deus omnino misericors, illa scienter facta, non Christi sanguine deleat, non quia propositum illud manendi in his minoribus peccatis, si homo ab illo discedat, non dimittat: sed quoniam huiusmodi homines inuerecundi, qui scienter peccant & ex industria delinquant, sæpe à voluntate iterandi eadem peccata non discedunt, & neque illa verè detestantur, neque propositum se emendandi concipiunt. Sine his autem certum est eos istorum peccatorum indulgentiam non consequi, nec quantumuis ea confiteantur, se ab huiusmodi sordibus emendari. Paulus quidem, qui blasphemus fuit, & persecutor, & contumeliosus, misericordiam consecutus est, quia ignorans fecit, in incredulitate: quia peccata odio habuit, quia voluntatem peccandi deseruit. Si autem scienter peccasset, non tam facile misericordiam obtinisset: & si post peccatum scienter factam, nunquam ab eo discessisset, nunquam etiam indulgentiam promerisset. Qui ergo & scienter,

Mat. 12.
36.

Coloss. 3.
9.

Bern. ser.
1. Petri,
& Pauli.

1. Tim. 1.
13.